Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kymmenes jaosto)

26 päivänä lokakuuta 2016 *

Muutoksenhaku — Valtiontuki — Alumiinin tuotanto — Sopimuksessa myönnetty sähkön suosituimmuustariffi — Päätös, jossa tuki todetaan sisämarkkinoille soveltuvaksi — Sopimuksen irtisanominen — Tuomioistuimen määräämä irtisanomisen vaikutusten lykkääminen — Päätös, jossa tuki todetaan sääntöjenvastaiseksi — SEUT 108 artiklan 3 kohta — Käsitteet ”voimassa oleva tuki” ja ”uusi tuki” — Eroavaisuudet

Asiassa C-590/14 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 18.12.2014,

Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI), kotipaikka Ateena (Kreikka), edustajinaan E. Bourtzalas, avocat, ja E. Salaka, C. Synodinos, C. Tagaras ja A. Oikonomou, dikigoroi,

valittajana,

ja jossa muina osapuolina ovat

Alouminion tis Ellados VEAE, aiemmin Alouminion AE, kotipaikka Maroussi (Kreikka), edustajinaan G. Dellis, N. Korogiannakis, E. Chrysafis, D. Diakopoulos ja N. Keramidas, dikigoroi,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

ja

Euroopan komissio, asiamiehinään É. Gippini Fournier ja A. Bouchagiar,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kymmenes jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit A. Borg Barthet, joka hoitaa jaoston puheenjohtajan tehtäviä, E. Levits ja F. Biltgen (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: kreikka.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI) vaatii valituksessaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 8.10.2014 antaman tuomion Alouminion v. komissio (T-542/11, EU:T:2014:859; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jossa unionin yleinen tuomioistuin kumosi valtiontuesta SA.26117 – C 2/10 (ex NN 62/09), jota Kreikka on myöntänyt Alouminion tis Ellados A.E:lle, 13.7.2011 annetun komission päätöksen 2012/339/EU (EUVL 2012, L 166, s. 83; jäljempänä riidanalainen päätös).

Tosiseikat

2 Alouminion tis Ellados AE (jäljempänä AtE), jonka seuraajia Alouminion AE ja Alouminion tis Ellados VEAE (jäljempänä Alouminion) ovat alumiinin tuotannossa Kreikassa heinäkuusta 2007 ja toukokuusta 2015 lähtien, teki vuonna 1960 julkisessa omistuksessa olevan sähköyhtiön, DEI:n, kanssa sopimuksen (jäljempänä vuoden 1960 sopimus), jonka mukaan AtE:lle myönnettiin sähkön toimitusta koskeva suosituimmuustariffi.

3 Vuoden 1960 sopimuksen 2 artiklan 3 kohdassa määrättiin kyseisen sopimuksen voimassaolon automaattisesta jatkumisesta viideksi vuodeksi kerrallaan, jollei jompikumpi sopimuspuolista irtisano sopimusta kahden vuoden irtisanomisajalla ja anna tätä irtisanomista tiedoksi vastaanottotodistuksella varustetulla kirjatulla kirjeellä.

4 AtE:n Kreikan valtion kanssa tekemän ja vuoden 1969 asetuksella formalisoidun sopimuksen mukaan vuoden 1960 sopimuksen oli tarkoitus päättyä 31.3.2006, jollei sen voimassaoloa jatkettu sen määräysten mukaisesti.

5 Euroopan komissio katsoi 23.1.1992 tekemässään päätöksessä, että AtE:lle myönnetty suosituimmuustariffi oli sisämarkkinoille soveltuvaa valtiontukea.

6 DEI ilmoitti helmikuussa 2004 AtE:lle aikomuksestaan irtisanoa vuoden 1960 sopimus ja lakkasi sopimusmääräysten mukaisesti soveltamasta suosituimmuustariffia AtE:hen 1.4.2006 lukien.

7 AtE riitautti kyseisen irtisanomisen toimivaltaisissa kansallisissa tuomioistuimissa.

8 Monomeles Protodikeio Athinon (yhden tuomarin kokoonpanossa toimiva Ateenan alioikeus, Kreikka) lykkäsi välitoimimenettelyssä 5.1.2007 antamallaan määräyksellä (jäljempänä ensimmäinen välitoimia koskeva määräys) väliaikaisesti ja ex nunc mainitun irtisanomisen vaikutuksia. Kyseinen tuomioistuin katsoi, että kyseinen irtisanominen ei ollut vuoden 1960 sopimuksen sanamuodon ja sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukainen.

9 DEI riitautti ensimmäisen välitoimia koskevan määräyksen Polymeles Protodikeio Athinonissa (Ateenan alioikeus, Kreikka), joka hyväksyi myös välitoimimenettelyssä ex nunc DEI:n vaatimuksen, joka koski vuoden 1960 sopimuksen irtisanomista ja suosituimmuustariffin lakkaamista, 6.3.2008 antamallaan määräyksellä.

10 Näin ollen AtE:hen ja myöhemmin Alouminioniin sovellettiin yhä suosituimmuustariffia 5.1.2007–6.3.2008 (jäljempänä kyseinen ajanjakso).

11 Heinäkuussa 2008 komissiolle tehtiin kanteluita. Komissio ilmoitti Helleenien tasavallalle päätöksestään aloittaa SEUT 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely 27.1.2010 päivätyllä kirjeellä ja kehotti asianomaisia esittämään huomautuksensa yhden kuukauden kuluessa kyseisen päätöksen julkaisemisesta.

12 Mainittu päätös julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 16.4.2010 (EUVL 2010, C 96, s. 7).

13 Komissio ilmaisi siinä muun muassa epäilynsä siitä, oliko DEI:n AtE:ltä ja tämän jälkeen Alouminionilta laskuttama suosituimmuustariffi kyseisenä ajanjaksona samantasoinen kuin muihin suuriin suurjännitesähkön teollisiin käyttäjiin sovellettu tariffi, koska suosituimmuustariffin soveltamisen oli ollut tarkoitus lakata 31.3.2006 mutta sen voimassaoloa oli jatkettu ensimmäisellä välitoimia koskevalla määräyksellä.

14 Helleenien tasavalta, Alouminion ja DEI lähettivät huomautuksensa komissiolle.

15 Riidanalaisessa päätöksessä komissio katsoi, että Helleenien tasavalta oli myöntänyt sääntöjenvastaisesti AtE:lle ja Alouminionille 17,4 miljoonan euron suuruisen valtiontuen soveltamalla suosituimmuustariffia kyseisenä ajanjaksona. Koska mainittu tuki oli myönnetty SEUT 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti ja se ei näin ollen soveltunut sisämarkkinoille, komissio velvoitti Helleenien tasavallan perimään sen takaisin Alouminionilta.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

16 Alouminion nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 6.10.2011 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jossa vaadittiin riidanalaisen päätöksen kumoamista ja komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

17 Alouminion vetosi kanteensa tueksi kymmeneen kanneperusteeseen, joissa se riitautti pääasiallisesti kyseisen toimenpiteen luokittelun uudeksi tueksi, toissijaisesti suosituimmuustariffin luokittelun valtiontueksi ja vielä toissijaisemmin velvollisuuden periä kyseisestä toimenpiteestä aiheutuva uusi tuki takaisin.

18 Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi ensimmäisen kanneperusteen ja kumosi riidanalaisen päätöksen lausumatta muista kyseisen kanteen kanneperusteista.

Valituksen tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

19 Alouminion katsoo, että nyt käsiteltävä valitus on jätettävä tutkimatta.

20 DEI muistuttaa, että asiaa ensimmäisenä oikeusasteena käsitellyt unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi DEI:n väliintulohakemuksen, jossa se pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia. Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan toisessa kohdassa määrätään, että ensimmäisessä oikeusasteessa käydyssä oikeudenkäynnissä väliintulijoina olleet osapuolet voivat hakea muutosta, jos unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu koskee niitä suoraan.

21 DEI tuo esiin sen, että se on perinyt kyseisen valtiontuen takaisin korkoineen eli 21 276 766,43 euroa noudattaakseen riidanalaista päätöstä. Koska riidanalainen päätös kumottiin valituksenalaisessa tuomiossa, kyseisellä takaisinperinnällä ei ole enää oikeudellista perustaa.

22 DEI väittää, että se saattaa siis joutua palauttamaan takaisin perityn summan ja että – kun unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö otetaan huomioon – näin ollen on katsottava, että valituksenalainen tuomio koskee sitä suoraan.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

23 On muistutettava, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan mukaan muut väliintulijoina olleet osapuolet kuin jäsenvaltiot ja unionin toimielimet voivat hakea muutosta unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisuun ainoastaan silloin, kun kyseinen ratkaisu koskee niitä suoraan.

24 Tässä yhteydessä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä käy ilmi, että on katsottava, että unionin yleisen tuomioistuimen tuomio koskee suoraan sellaista valittajaa, joka saattaa joutua palauttamaan tietyn summan kyseisen tuomion täytäntöön panemiseksi (ks. vastaavasti mm. tuomio 24.9.2002, Falck ja Acciaierie di Bolzano v. komissio, C-74/00 P ja C-75/00 P, EU:C:2002:524, 46–58 kohta ja tuomio 2.10.2003, International Power ym. v. NALOO, C-172/01 P, C-175/01 P, C-176/01 P ja C-180/01 P, EU:C:2003:534, 52 ja 53 kohta).

25 Nyt käsiteltävässä tapauksessa DEI olisi valituksenalaisen tuomion täytäntöön panemiseksi velvollinen palauttamaan summan, jonka se oli perinyt takaisin noudattaakseen riidanalaista päätöstä, eli 21 276 766,43 euroa, joka vastaa Alouminioniin perusteettomasti sovelletun sähkön toimitusta koskevan suosituimmuustariffin ja normaalitariffin välistä eroa.

26 Tästä seuraa, että valituksenalainen tuomio koskee suoraan DEI:n taloudellista tilannetta Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Näin ollen valitus otetaan tutkittavaksi.

Asiakysymys

27 DEI vetoaa valituksensa tueksi viiteen valitusperusteeseen.

28 Ensimmäisessä valitusperusteessaan, joka jakautuu kolmeen osaan, DEI, jota komissio tukee, moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on rikkonut SEUT 108 artiklan 3 kohtaa ja [SEUT 108] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL 1999, L 83, s. 1) 1 artiklan b ja c alakohtaa.

Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

29 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa DEI, jota komissio tukee, moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on katsonut, että voimassa olevan tuen voimassaolon jatkaminen ei merkitse ipso facto uutta tukea.

30 DEI ja komissio väittävät, että sen jälkeen, kun unionin yleinen tuomioistuin on muistuttanut valituksenalaisen tuomion 53 kohdassa unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä, jonka mukaan voimassa olevan tuen voimassaolon jatkamisella luodaan uusi tuki, joka on tuesta, jonka voimassaoloa on jatkettu, erillinen ja voimassa olevan tuen voimassaoloajan muuttamista on pidettävä uutena tukena (tuomio 4.12.2013, komissio v. neuvosto, C-121/10, EU:C:2013:784, 59 kohta

oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 4.12.2013, komissio v. neuvosto, C-111/10, EU:C:2013:785, 58 kohta), unionin yleinen tuomioistuin on pyrkinyt valituksenalaisen tuomion 54 kohdassa nyansoimaan kyseistä oikeuskäytäntöä tulkitsemalla 9.8.1994 annettua tuomiota Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311) ja 20.5.2010 annettua tuomiota Todaro Nunziatina & C. (C-138/09, EU:C:2010:291) siten, että tukijärjestelmän on katsottava merkitsevän uutta tukea ainoastaan siinä tapauksessa, että kyseistä tukijärjestelmää muutetaan olennaisesti.

31 Kyseisistä 9.8.1994 annetusta tuomiosta Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311) ja 20.5.2010 annetusta tuomiosta Todaro Nunziatina & C. (C-138/09, EU:C:2010:291) ei kuitenkaan käy ilmi, että voimassa olevan tuen voimassaolon jatkaminen ei sellaisenaan merkitse uuden tuen myöntämistä, ja joka tapauksessa on niin, että 9.8.1994 annettua tuomiota Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311) ei voida soveltaa käsiteltävään asiaan.

32 DEI ja komissio väittävät, että se, että voimassa olevan tuen voimassaolon jatkamisella luodaan uusi tuki, seuraa selvästi SEUT 107 ja SEUT 108 artiklasta.

33 DEI:n ja komission mukaan kyseisillä määräyksillä käyttöön otetussa valtiontukien valvontajärjestelmässä määrätään menettelystä, joka on erilainen aina sen mukaan, onko kyseinen tuki voimassa oleva vai uusi. Jos myönnettäisiin, että voimassa olevan tuen voimassaolon jatkaminen ei merkitse ipso facto uutta tukea, jäsenvaltio voisi kiertää kyseistä menettelyjen välistä eroa jatkamalla tällaisen tuen voimassaoloa loputtomasti tai jatkamalla sen voimassaoloa lyhyen ajan.

34 DEI ja komissio katsovat, että käsitettä ”voimassa oleva tuki” on näin ollen tulkittava suppeasti, jottei vaikuteta SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrättyyn ilmoittamista ja menettelyn keskeyttämistä koskevaan velvollisuuteen, mikä on sitä paitsi jo tunnustettu 5.10.1994 annetussa tuomiossa Italia v. komissio (C-47/91, EU:C:1994:358, 24–26 kohta) ja 21.3.2002 annetussa tuomiossa Espanja v. komissio (C-36/00, EU:C:2002:196, 24 kohta).

35 Käsitettä ”uusi tuki” on sitä vastoin tulkittava laajasti, koska sillä tarkoitetaan asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan c alakohdan mukaan ”kaikkia tukia, eli tukiohjelmia ja yksittäisiä tukia, jotka eivät ole voimassa olevaa tukea, mukaan lukien voimassa olevan tuen muutokset”.

36 DEI ja komissio korostavat lisäksi sitä, että asetuksen N:o 659/1999 täytäntöönpanosta 21.4.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 794/2004 (EUVL 2004, L 140, s. 1 ja oikaisu EUVL 2005, L 25, s. 74) 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”asetuksen N:o (EY) 659/1999 1 artiklan c kohdan soveltamiseksi voimassa olevan tuen muutoksella tarkoitetaan mitä tahansa muutosta, muuta kuin muodollista tai hallinnollista, joka ei vaikuta tukitoimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille tehtyyn arviointiin”.

37 DEI ja komissio väittävät näiden seikkojen ja sen seikan perusteella, että komission tekemä arviointi tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille perustuu taloudellisten tietojen ja niiden olosuhteiden tutkimiseen, jotka vallitsevat kyseisillä markkinoilla komission päätöksen tekemisen ajankohtana, ja koskee ajanjaksoa, jonka ajan tukea aiotaan myöntää, että tuen voimassaolon jatkamista ei voida pitää asetuksen N:o 794/2004 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna muodollisena tai hallinnollisena muutoksena vaan se merkitsee voimassa olevan tuen muuttamista.

38 DEI:n mukaan valituksenalaisen tuomion 53 kohdassa mainitussa unionin tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä noudatetaan samaa logiikkaa.

39 Alouminion katsoo, että ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä.

40 Sen mukaan unionin yleinen tuomioistuin on selittänyt valituksenalaisen tuomion 54 kohdassa tulkintamenetelmän, jota on noudatettava sen määrittämiseksi, onko voimassa olevaa tukijärjestelmää tosiasiallisesti muutettu, eikä siis ole pyrkinyt nyansoimaan saman tuomion 53 kohdassa mainittua vakiintunutta oikeuskäytäntöä.

41 Alouminion väittää, että 9.8.1994 annettu tuomio Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311) on tässä tapauksessa merkityksellinen, koska kyseisessä tuomiossa on todettu, että kyseisellä toimenpiteellä ei ollut muutettu lainsäädäntöä, jolla riidanalaiset edut oli otettu käyttöön, ei niiden luonteen eikä julkisen laitoksen toiminnan, johon niitä sovellettiin, osalta, ja päätellyt tästä, että kyseisen toimenpiteen ei voitu katsoa merkitsevän voimassa olevan tuen myöntämistä tai muuttamista. Käsiteltävässä asiassa pitäisi tehdä sama päätelmä, koska ensimmäisellä välitoimia koskevalla määräyksellä ei ole Alouminionin mukaan muutettu eikä korvattu voimassa olevan tuen oikeudellista ja sopimuksellista perustaa.

42 Alouminion väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on myös maininnut 20.5.2010 annetun tuomion Todaro Nunziatina & C. (C-138/09, EU:C:2010:291) perustellusti, koska vaikka unionin tuomioistuin on todennut mainitun tuomion 46 ja 47 kohdassa, että tilanteet, joissa lainsäädännön muuttaminen johtaa tukijärjestelmälle talousarviosta myönnettävien varojen lisäämiseen ja kyseisen tukijärjestelmän voimassaolon jatkamiseen, merkitsevät sääntöjenvastaisia tukia, se on sitä vastoin katsonut, että tämä ei päde sellaisiin tilanteisiin, joissa muutetaan lainsäädäntöä mutta jotka eivät vaikuta tuen määrään.

43 Alouminion päättelee tästä, että kun mainitut tuomiot otetaan huomioon, unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä, kun se on katsonut valituksenalaisen tuomion 55 kohdassa, että ensimmäisen välitoimia koskevan määräyksen ei voida katsoa merkitsevän voimassa olevan tuen myöntämistä tai muuttamista.

44 Alouminion väittää sen väitteen osalta, jonka mukaan voimassa olevan tuen voimassaolon jatkaminen merkitsee ipso facto uutta tukea, että oikeuskäytäntö, johon DEI ja komissio ovat tässä yhteydessä vedonneet, ei ole tässä tapauksessa merkityksellistä, koska se koskee käsitteen ”voimassa oleva tuki” suppeaa arviointia eikä käsitteen ”voimassaolon jatkaminen” arviointia.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

45 Aluksi on korostettava sitä, että SEUT 107 ja SEUT 108 artiklalla käyttöön otetussa valtiontukien valvontajärjestelmässä menettely on erilainen aina sen mukaan, ovatko tuet voimassa olevia vai uusia. Voimassa olevat tuet voidaan SEUT 108 artiklan 1 kohdan mukaan toteuttaa sääntöjenmukaisesti niin kauan kuin komissio ei ole todennut niitä sisämarkkinoille soveltumattomiksi, kun taas SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrätään, että komissiolle on annettava ajoissa tieto uusien tukien myöntämistä tai voimassa olevien tukien muuttamista koskevista suunnitelmista ja että niitä ei saa toteuttaa ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös (ks. vastaavasti tuomio 18.7.2013, P, C-6/12, EU:C:2013:525, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 19.3.2015, OTP Bank, C-672/13, EU:C:2015:185, 35 kohta).

46 On myös muistutettava yhtäältä, että asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan c alakohdan sanamuodon mukaan uudella tuella tarkoitetaan ”kaikkia tukia, eli tukiohjelmia ja yksittäisiä tukia, jotka eivät ole voimassa olevaa tukea, mukaan lukien voimassa olevan tuen muutokset”.

47 Toisaalta asetuksen N:o 794/2004 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”[asetuksen N:o 659/1999] 1 artiklan c kohdan soveltamiseksi voimassa olevan tuen muutoksella tarkoitetaan mitä tahansa muutosta, muuta kuin muodollista tai hallinnollista, joka ei vaikuta tukitoimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille tehtyyn arviointiin”.

48 Lisäksi vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että käsite ”valtiontuki” vastaa objektiivista tilannetta, joka arvioidaan sen ajankohdan mukaan, jona komissio tekee päätöksensä (ks. vastaavasti tuomio 10.7.1986, Belgia v. komissio, 234/84, EU:C:1986:302, 16 kohta; tuomio 11.9.2003, Belgia v. komissio, C-197/99 P, EU:C:2003:444, 86 kohta ja tuomio 1.7.2008, Chronopost ja La Poste v. UFEX ym., C-341/06 P ja C-342/06 P, EU:C:2008:375, 144 kohta).

49 Tästä seuraa, että komission tekemä arviointi tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille perustuu taloudellisten tietojen ja niiden olosuhteiden arvioimiseen, jotka vallitsevat kyseisillä markkinoilla sinä ajankohtana, jona komissio tekee päätöksensä, ja siinä otetaan huomioon erityisesti se ajanjakso, jonka ajan kyseistä tukea aiotaan myöntää. Näin ollen voimassa olevan tuen voimassaoloaika on seikka, joka on omiaan vaikuttamaan arviointiin, jonka komissio tekee kyseisen tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille.

50 Kuten unionin tuomioistuin on katsonut 4.12.2013 antamassaan tuomiossa komissio v. neuvosto (C-121/10, EU:C:2013:784, 59 kohta) ja 4.12.2013 antamassaan tuomiossa komissio v. neuvosto (C-111/10, EU:C:2013:785, 58 kohta), näissä olosuhteissa voimassa olevan tuen voimassaolon jatkamista on pidettävä voimassa olevan tuen muuttamisena ja se merkitsee näin ollen asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan c alakohdan nojalla uutta tukea.

51 Sitä, onko ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa perusteltu, on tutkittava kaikkien näiden seikkojen perusteella.

52 Kyseisessä ensimmäisessä osassa DEI, jota komissio tukee, moittii unionin yleistä tuomioistuinta pääasiallisesti siitä, että se on katsonut, että voimassa olevan tuen voimassaolon jatkaminen ei merkitse ipso facto uutta tukea.

53 DEI ja komissio väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on tulkinnut valituksenalaisen tuomion 54 kohdassa virheellisesti 9.8.1994 annettua tuomiota Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311) ja 20.5.2010 annettua tuomiota Todaro Nunziatina & C. (C-138/09, EU:C:2010:291) nyansoidakseen saman tuomion 53 kohdassa mainittua oikeuskäytäntöä eli 4.12.2013 annettua tuomiota komissio v. neuvosto (C-121/10, EU:C:2013:784, 59 kohta) ja 4.12.2013 annettua tuomiota komissio v. neuvosto (C-111/10, EU:C:2013:785, 58 kohta).

54 Tässä yhteydessä on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on tukeutunut valituksenalaisen tuomion 54 kohdassa yhtäältä 9.8.1994 annettuun tuomioon Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311) todetessaan, että ”SEUT 108 artiklan 1 ja 3 kohtaa sovellettaessa uuden tuen ilmenemistä tai voimassa olevan tuen muuttamista on arvioitava niiden säännösten perusteella, joissa siitä säädetään, ja näiden säännösten yksityiskohtien ja niiden rajojen perusteella”.

55 Toisaalta unionin yleinen tuomioistuin on viitannut mainitussa kohdassa 20.5.2010 annetun tuomion Todaro Nunziatina & C. (C-138/09, EU:C:2010:291) 46 ja 47 kohtaan lisätessään, että ”– – ainoastaan siinä tapauksessa, että muutos vaikuttaa alkuperäisen tukijärjestelmän olennaiseen sisältöön, alkuperäinen järjestelmä muuttuu uudeksi tukijärjestelmäksi”.

56 Kyseinen tulkinta perustuu kuitenkin viimeksi mainitun tuomion virheelliseen lukemiseen. Mainituista 46 ja 47 kohdasta käy nimittäin ainoastaan ilmi, että unionin tuomioistuin on katsonut, että kun kyseinen jäsenvaltio oli säätänyt sekä kyseiselle tukijärjestelmälle talousarviosta myönnettävien varojen lisäämisestä että kyseisen järjestelmän soveltamisen jatkamisesta kahdella vuodella, se oli luonut uuden, komission hyväksymästä tuesta erillisen tuen.

57 Tästä seuraa, että – kuten DEI väittää – 4.12.2013 annettuun tuomioon komissio v. neuvosto (C-121/10, EU:C:2013:784, 59 kohta) ja 4.12.2013 annettuun tuomioon komissio v. neuvosto (C-111/10, EU:C:2013:785, 58 kohta) perustuvassa oikeuskäytännössä, jonka mukaan voimassa olevan tukijärjestelmän voimassaolon jatkamisella luodaan uusi tuki, noudatetaan samaa logiikkaa kuin

9.8.1994 annetussa tuomiossa Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311) ja 20.5.2010 annetussa tuomiossa Todaro Nunziatina & C. (C-138/09, EU:C:2010:291). Lisäksi on korostettava sitä, että unionin tuomioistuin on nimenomaisesti viitannut viimeksi mainitun tuomion 46 ja 47 kohtaan kyseisissä 4.12.2013 annetuissa tuomioissa.

58 On myös huomattava, että nyt käsiteltävässä tapauksessa unionin yleisen tuomioistuimen toteamista ja tämän tuomion 2–10 kohdassa kuvatuista tosiseikoista käy ilmi, että vuoden 1960 sopimuksen oli tarkoitus päättyä 31.3.2006, jollei sen voimassaoloa jatkettu sen määräysten mukaisesti. DEI ilmoitti helmikuussa 2004 AtE:lle aikomuksestaan irtisanoa kyseinen sopimus ja lakkasi soveltamasta suosituimmuustariffia AtE:hen 1.4.2006 lukien. Ensimmäisellä välitoimia koskevalla määräyksellä lykättiin kuitenkin väliaikaisesti kyseisen irtisanomisen vaikutuksia, joten AtE:hen ja myöhemmin Alouminioniin sovellettiin yhä suosituimmuustariffia kyseisenä ajanjaksona.

59 Toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisen tuomion 55–57 kohdassa, ensimmäisellä välitoimia koskevalla määräyksellä on – kun siinä on otettu suosituimmuustariffi uudelleen käyttöön kyseisenä ajanjaksona – näin ollen muutettu mainitun tariffin soveltamisen ajallisia rajoja, sellaisina kuin niistä oli sovittu vuoden 1960 sopimuksessa, ja siten tukijärjestelmän, sellaisena kuin komissio oli sen hyväksynyt 23.1.1992 tekemässään päätöksessä, ajallisia rajoja. Ensimmäisen välitoimia koskevan määräyksen on näin ollen katsottava merkitsevän voimassa olevan tuen muuttamista.

60 Kaiken edellä esitetyn perusteella on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on tulkinnut ja soveltanut valituksenalaisen tuomion 54–56 kohdassa virheellisesti 9.8.1994 annettuun tuomioon Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311) ja 20.5.2010 annettuun tuomioon Todaro Nunziatina & C. (C-138/09, EU:C:2010:291) perustuvaa ja 4.12.2013 annetussa tuomiossa komissio v. neuvosto (C-121/10, EU:C:2013:784, 59 kohta) ja 4.12.2013 annetussa tuomiossa komissio v. neuvosto (C-111/10, EU:C:2013:785, 58 kohta) vahvistettua unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ja että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on katsonut valituksenalaisen tuomion 57 kohdassa, että ensimmäisen välitoimia koskevan määräyksen ei voida katsoa merkitsevän SEUT 108 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tuen myöntämistä tai muuttamista.

61 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa on näin ollen hyväksyttävä.

Ensimmäisen valitusperusteen toinen osa

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

62 Ensimmäisen valitusperusteen toisessa osassa DEI, jota komissio tukee, väittää, että unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 61–68 kohdassa esittämät toteamukset ovat virheellisiä.

63 Ensinnäkin DEI ja komissio väittävät, että kun unionin yleinen tuomioistuin on viitannut valituksenalaisen tuomion 53 ja 61–63 kohdassa 6.3.2002 annettuun tuomioon Diputación Foral de Álava ym. v. komissio (T-127/99, T-129/99 ja T-148/99, EU:T:2002:59) ja 1.7.2010 annettuun tuomioon Italia v. komissio (T-53/08, EU:T:2010:267) väittäessään, että ainoastaan voimassa olevan tuen voimassaolon jatkaminen lainsäädäntötoimella voi johtaa uuden tuen myöntämiseen, unionin yleinen tuomioistuin on tulkinnut kyseisiä tuomioita virheellisesti.

64 Tässä yhteydessä DEI ja komissio muistuttavat, että kun unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltion syyksi luettava laiminlyönti voi johtaa valtiontuen ilmenemiseen (tuomio 19.3.2013, Bouygues ja Bouygues Télécom v. komissio ym. ja komissio v. Ranska ym., C-399/10 P ja C-401/10 P, EU:C:2013:175, 100–103 kohta), asia on näin etenkin siinä tapauksessa, että kyse on valtion elimen toteuttamasta toimesta, vaikka kyseessä ei olisikaan lainsäädäntötoimi.

65 Toiseksi DEI ja komissio väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt valituksenalaisen tuomion 63 kohdassa virheellisesti eron yhtäältä 6.3.2002 annetun tuomion Diputación Foral de Álava ym. v. komissio (T-127/99, T-129/99 ja T-148/99, EU:T:2002:59) ja 1.7.2010 annetun tuomion Italia v. komissio (T-53/08, EU:T:2010:267) sekä toisaalta käsiteltävän asian välillä sillä perusteella, että kyseisten tuomioiden taustalla olevissa asioissa kyseisen tuen voimassaolon jatkaminen ei ole ollut automaattista. On nimittäin selvää, että nyt käsiteltävässä tapauksessa suosituimmuustariffin soveltamisen jatkaminen ei ole seurannut automaattisesti vuoden 1960 sopimuksesta vaan se on seurannut ensimmäisestä välitoimia koskevasta määräyksestä.

66 Kolmanneksi DEI ja komissio toteavat, että – toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisen tuomion 65–67 kohdassa – 20.9.2011 annetusta tuomiosta Regione autonoma della Sardegna ym. v. komissio (T-394/08, T-408/08, T-453/08 ja T-454/08, EU:T:2011:493) ei käy ilmi, että jotta ensimmäisen välitoimia koskevan määräyksen kaltainen toimenpide merkitsisi uutta tukea, sillä olisi muutettava voimassa olevaa tukea koskevaa oikeudellista kehystä ja siis muutettava kyseisen tuen olennaista sisältöä. Mainitusta tuomiosta käy tosiasiassa ilmi, että jopa sellainen voimassa olevan tuen muutos, joka ei ole olennainen, johtaa uuden tuen myöntämiseen.

67 Lisäksi komissio väittää, että ensimmäinen välitoimia koskeva määräys oli tuen oikeudellinen perusta kyseisenä ajanjaksona ja että unionin yleinen tuomioistuin on siten katsonut virheellisesti valituksenalaisen tuomion 64, 67 ja 68 kohdassa, että ensimmäisellä välitoimia koskevalla määräyksellä ei ollut tarkoitus muuttaa vuoden 1960 sopimusta koskevaa oikeudellista kehystä vaan siinä ainoastaan tulkittiin kyseisen sopimuksen sisältöä väliaikaisesti.

68 Näin toimiessaan unionin yleinen tuomioistuin on katsonut, että ainoastaan kyseisellä sopimuksella oli oikeusvaikutuksia. Komission mukaan välitoimia koskevissa määräyksissä ei kuitenkaan tulkita ja ratkaista riita-asiaa väliaikaisesti vaan niillä on itsenäisiä oikeusvaikutuksia, koska niissä tunnustetaan olemassa olevia oikeuksia ja velvollisuuksia ja luodaan uusia oikeuksia ja uusia velvollisuuksia. Kansallinen tuomioistuin voi muun muassa määrätä välitoimia silloin, kun yhtäältä on tarpeen, että tiettyä oikeutta suojataan tai että tietty tilanne ratkaistaan, ja toisaalta asia on kiireellinen tai on tarpeen ehkäistä välittömästi uhkaava vaara. Näin ollen kyseisillä toimilla voidaan pyrkiä suojaamaan oikeutta, joka liittyy pääasian kanteeseen mutta joka ei ole välttämättä sama kuin se oikeus, jonka pysyvää oikeudellista suojaamista pääasian kanteessa vaaditaan.

69 Alouminion katsoo, että ensimmäisellä välitoimia koskevalla määräyksellä ei ole muutettu alkuperäistä kansallista oikeudellista kehystä eikä suosituimmuustariffia koskevaa lainsäädännöllistä kehystä ja että ensimmäisen valitusperusteen toinen osa on näin ollen hylättävä.

70 Aluksi Alouminion väittää, että DEI viittaa virheellisesti 20.9.2011 annettuun tuomioon Regione autonoma della Sardegna ym. v. komissio (T-394/08, T-408/08, T-453/08 ja T-454/08, EU:T:2011:493) väittäessään, että jopa sellainen voimassa olevan tuen muutos, joka ei ole olennainen, johtaa uuden tuen myöntämiseen. Kyseisen tuomion italiankielisestä versiosta käy nimittäin ilmi, että tällainen muutos on ainoastaan ”omiaan” johtamaan uuden tuen myöntämiseen.

71 Seuraavaksi Alouminion väittää, että 6.3.2002 annetusta tuomiosta Diputación Foral de Álava ym. v. komissio (T-127/99, T-129/99 ja T-148/99, EU:T:2002:59) ja 1.7.2010 annetusta tuomiosta Italia v. komissio (T-53/08, EU:T:2010:267) käy ilmi, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut, että näiden tuomioiden taustalla olevissa asioissa kyseessä olevat tuet olivat uusia tukia, juuri lainsäädäntötoimen toteuttamisen takia.

72 Lopuksi Alouminion katsoo, että DEI:n mainitsema oikeuskäytäntö, jonka mukaan jopa jäsenvaltion syyksi luettava laiminlyönti voi johtaa tuen ilmenemiseen, ei ole tässä tapauksessa merkityksellistä.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

73 Ensinnäkin valituksenalaisen tuomion 61–64 kohdasta on todettava, että ensiksi unionin yleinen tuomioistuin on todennut mainitun tuomion 63 kohdassa, että 6.3.2002 annetun tuomion Diputación Foral de Álava ym. v. komissio (T-127/99, T-129/99 ja T-148/99, EU:T:2002:59) ja 1.7.2010 annetun tuomion Italia v. komissio (T-53/08, EU:T:2010:267) taustalla olevissa asioissa on katsottu, että kyseiset soveltamisajan jatkamiset eivät merkitse uusia tukia, ”vain sen vuoksi, että kyseiset soveltamisajan jatkamiset eivät olleet tapahtuneet automaattisesti vaan olivat vaatineet lainsäädäntötoimia alun perin vahvistetun edun muuttamiseksi”.

74 Vaikka 6.3.2002 annetun tuomion Diputación Foral de Álava ym. v. komissio (T-127/99, T-129/99 ja T-148/99, EU:T:2002:59) 1–9 kohtaan ja 1.7.2010 annetun tuomion Italia v. komissio (T-53/08, EU:T:2010:267) 1–11 kohtaan sisältyvästä tosiseikkojen kuvauksesta käy ilmi, että kyseiset soveltamisajan jatkamiset perustuivat lainsäädäntötoimeen, on kuitenkin todettava, ettei ole olemassa mitään seikkaa, joka osoittaisi, että unionin yleinen tuomioistuin olisi katsonut tämän seikan takia kyseisissä tuomioissa, että mainitut soveltamisajan jatkamiset merkitsivät uusia tukia.

75 Kyseisen 6.3.2002 annetun tuomion Diputación Foral de Álava ym. v. komissio (T-127/99, T-129/99 ja T-148/99, EU:T:2002:59) 174 ja 175 kohdasta käy nimittäin muun muassa ilmi, että kyseinen tuki oli myönnetty sellaisen oikeudellisen välineen eli lainsäädäntötoimen perusteella, joka oli annettu silloin, kun Espanjan kuningaskunta oli jo jäsenvaltio, ja että vaikka kyseisessä oikeudellisessa välineessä säädetty etu olikin ainoastaan aikaisemman toimenpiteen jatkaminen, kyseessä olevan tuen voimassaoloajan muuttamisen takia tukea oli kuitenkin pidettävä uutena tukena. Tästä seuraa, että kyseisiä soveltamisajan jatkamisia ei ole pidetty uusina tukina sen takia, että ne perustuivat lainsäädäntötoimeen, vaan niiden vaikutusten takia.

76 Toiseksi unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt valituksenalaisen tuomion 63 ja 64 kohdassa eron yhtäältä 6.3.2002 annetun tuomion Diputación Foral de Álava ym. v. komissio (T-127/99, T-129/99 ja T-148/99, EU:T:2002:59) ja 1.7.2010 annetun tuomion Italia v. komissio (T-53/08, EU:T:2010:267) sekä toisaalta käsiteltävän asian välillä sillä perusteella, että kyseisten tuomioiden taustalla olevissa asioissa kyseisen tuen voimassaolon jatkaminen ei ollut automaattista.

77 On kuitenkin korostettava sitä, että unionin yleisen tuomioistuimen toteamista ja tämän tuomion 8–10 kohdassa kuvatuista tosiseikoista käy selvästi ilmi, että tässä tapauksessa suosituimmuustariffin soveltamisen jatkaminen ei ole seurannut automaattisesti vuoden 1960 sopimuksesta vaan se on seurannut ensimmäisestä välitoimia koskevasta määräyksestä.

78 Näin ollen valituksenalaisen tuomion 61–64 kohdassa esitetyt toteamukset perustuvat 6.3.2002 annetun tuomion Diputación Foral de Álava ym. v. komissio (T-127/99, T-129/99 ja T-148/99, EU:T:2002:59) ja 1.7.2010 annetun tuomion Italia v. komissio (T-53/08, EU:T:2010:267) virheelliseen tulkintaan ja virheelliseen soveltamiseen.

79 Toiseksi on todettava valituksenalaisen tuomion 65–68 kohdasta, että unionin yleinen tuomioistuin on todennut kyseisen tuomion 65 ja 66 kohdassa, että 20.9.2011 annetussa tuomiossa Regione autonoma della Sardegna ym. v. komissio (T-394/08, T-408/08, T-453/08 ja T-454/08, EU:T:2011:493) on tosin katsottu, että tukia, jotka oli myönnetty hyväksymispäätöksessä hyväksytystä ohjelmasta olennaisesti poikkeavalla oikeudellisella perustalla, oli pidettävä uusina tukina, mutta komissio oli kuitenkin hyväksynyt alkuperäisen tuen kyseisen tuomion taustalla olevassa asiassa ja uusi tuki oli myönnetty uudella sääntelytoimella, joka oli komission hyväksymispäätöksen vastainen.

80 Unionin yleinen tuomioistuin on korostanut valituksenalaisen tuomion 67 kohdassa sitä, että ensimmäisellä välitoimia koskevalla määräyksellä ei käsiteltävässä tapauksessa ollut tarkoitus muuttaa suosituimmuustariffia koskevaa oikeudellista kehystä komission hyväksymään oikeudelliseen kehykseen nähden, ja on tämän jälkeen päätellyt tästä mainitun tuomion 68 kohdassa, että kyseisen tuen

oikeudellisena perustana ei ole ensimmäinen välitoimia koskeva määräys vaan vuoden 1960 sopimus ja merkityksellinen kansallinen lainsäädäntö, sellaisena kuin se on tulkittuna väliaikaisesti ensimmäisessä välitoimia koskevassa määräyksessä.

81 Tässä yhteydessä on todettava, että koska tämän tuomion 59 kohdasta käy ilmi, että ensimmäisellä välitoimia koskevalla määräyksellä on – kun siinä on jatkettu suosituimmuustariffin soveltamista kyseisen ajanjakson ajan – muutettu vuoden 1960 sopimuksen ajallisia rajoja ja siten suosituimmuustariffin ajallisia rajoja, sellaisina kuin niitä on kuvailtu tämän tuomion 4 kohdassa, ensimmäinen välitoimia koskeva määräys oli tuen oikeudellinen perusta kyseisenä ajanjaksona.

82 Näin ollen valituksenalaisen tuomion 67 ja 68 kohdassa on tehty oikeudellinen virhe.

83 Myös ensimmäisen valitusperusteen toinen osa on näin ollen hyväksyttävä.

Ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

84 Ensimmäisen valitusperusteensa kolmannessa osassa DEI väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on katsonut valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa, että kansallisen tuomioistuimen antaman välitoimia koskevan ratkaisun seurauksena ei voi olla valtiontuen myöntäminen.

85 DEI muistuttaa tässä yhteydessä, että unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että kansallisilla tuomioistuimilla on toimivalta toteuttaa välitoimia, jotta vältettäisiin kilpailun vääristyminen, joka aiheutuu tuen myöntämisestä SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrätyn menettelyn keskeyttämistä koskevan velvollisuuden vastaisesti, ja että kansallisten tuomioistuinten ratkaisut, joilla tällaisia toimia toteutetaan, kuuluvat näin ollen ennaltaehkäisevän valtiontukien valvontajärjestelmän piiriin.

86 DEI:n mukaan tästä seuraa, että kaikkien kansallisten tuomioistuinten, ne kansalliset tuomioistuimet mukaan lukien, joissa asia käsitellään välitoimimenettelyssä, on tutkittava, voiko niiden itse määräämä toimi johtaa lopputuloksiin, jotka ovat omiaan tekemään siitä sisämarkkinoille soveltumattoman, koska toimi merkitsee tulevan lainvastaisen kilpailuedun myöntämistä.

87 Tämä merkitsee tässä tapauksessa sitä, että kansallisen tuomioistuimen ensimmäisessä välitoimia koskevassa määräyksessä tekemällä väliaikaisella arvioinnilla, joka koskee vuoden 1960 sopimuksen irtisanomista, ei voitu poistaa lopullisesti epävarmuutta, joka koskee suosituimmuustariffin oikeudellista luonnetta ja suosituimmuustariffin soveltamisen seurauksia sen alkuperäisen voimassaoloajan päättymisen jälkeen, ja että kyseinen määräys olisi pitänyt asettaa SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrättyyn ennakkovalvontaan.

88 Komissio katsoo DEI:n tavoin, että se, että uusi tuki on myönnetty kansallisen tuomioistuimen antamalla välitoimia koskevalla määräyksellä, ei ole merkityksellistä arvioitaessa kyseisen tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille.

89 Komission mukaan päinvastainen päätelmä merkitsisi sitä, että käsitettä ”tuki” tulkittaisiin subjektiivisesti aina sen elimen mukaan, joka päättää toteuttaa toimenpiteen, jolla kyseinen tuki myönnetään, ja olisi siten vastoin unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ja erityisesti 8.12.2011 annettua tuomiota France Télécom v. komissio (C-81/10 P, EU:C:2011:811, 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), jossa on katsottu, että käsite ”valtiontuki” on oikeudellinen ja sitä on tulkittava objektiivisten seikkojen ja kyseisen tuen vaikutusten perusteella.

90 Komissio lisää, että DEI:n väitettä, jonka mukaan kansallisen tuomioistuimen on välitoimimenettelyn yhteydessä ilmoitettava komissiolle ja asetettava sen ennakkovalvontaan kaikki toimenpiteet, joissa myönnetään uusi tuki tai muutetaan voimassa olevaa tukea, tukee 18.7.2007 annettu tuomio Lucchini (C-119/05, EU:C:2007:434, 59–63 kohta), josta käy ilmi, että komission yksinomainen toimivalta ja unionin oikeuden ensisijaisuus edellyttävät sitä, että kansallinen tuomioistuin ei sovella kansallista säännöstä, kun sen soveltaminen estäisi perimästä takaisin valtiontukea.

91 Komissio toteaa myös, että valtiontukisääntöjen soveltamisesta kansallisissa tuomioistuimissa annetun komission tiedonannon (EUVL 2009, C 85, s. 1) 58 kohdan mukaan silloin, kun on olemassa riski siitä, että sääntöjenvastaista tukea maksetaan kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan oikeudenkäynnin aikana, kyseisen tuomioistuimen velvollisuus estää SEUT 108 artiklan 3 kohdan rikkominen voi edellyttää, että se määrää välitoimia, joilla estetään sääntöjenvastaisen tuen maksaminen, kunnes pääasia on ratkaistu. Se päättelee tästä, että loogisesti kansallinen tuomioistuin ei voi itse olla tällaisten tukien alullepanija.

92 Alouminion katsoo, että ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa perustuu valituksenalaisen tuomion virheelliseen lukemiseen ja on näin ollen hylättävä.

93 Alouminion väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on tosiasiassa katsonut valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa, että ensimmäisen välitoimia koskevan määräyksen seurauksena ei ole voimassa olevasta tuesta erillisen uuden edun myöntäminen. Unionin yleinen tuomioistuin ei siis ole sulkenut pois tapausta, jossa valtiontuki myönnetään sellaisen kansallisen tuomioistuimen ratkaisun välityksellä, jossa myönnetään voimassa olevasta tuesta erillinen uusi etu, vaan on ainoastaan päätynyt siihen, että tilanne ei ole tällainen tässä tapauksessa.

94 Joka tapauksessa Alouminion väittää yhtäältä, että valituksenalaisen tuomion 58 kohta on ylimääräinen perustelu, koska siinä vahvistetaan vastakohtaistulkinnan perusteella mainitun tuomion 55–57 kohdassa esitetyt perustelut, ja toisaalta, että unionin yleisen tuomioistuimen ensimmäisen välitoimia koskevan määräyksen sisällöstä tekemässä arvioinnissa on kyse tosiseikkojen arvioinnista, joka ei kuulu unionin tuomioistuimen muutoksenhaun yhteydessä harjoittaman valvonnan piiriin.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

95 Aluksi on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan valtiontukien valvontajärjestelmän toteuttaminen kuuluu yhtäältä komissiolle ja toisaalta kansallisille tuomioistuimille, ja niiden tehtävät ovat toisiaan täydentävät ja erilliset (tuomio 9.8.1994, Namur-Les assurances du crédit, C-44/93, EU:C:1994:311, 14 kohta; tuomio 21.11.2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 19.3.2015, OTP Bank, C-672/13, EU:C:2015:185, 36 kohta).

96 Kansallisilla tuomioistuimilla ei ole nimittäin toimivaltaa ratkaista sitä, soveltuuko valtiontuki sisämarkkinoille, sillä tämä osa valvonnasta kuuluu komission yksinomaiseen toimivaltaan (ks. vastaavasti tuomio 8.12.2011, Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, 27 kohta; tuomio 18.7.2013, P, C-6/12, EU:C:2013:525, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 19.3.2015, OTP Bank, C-672/13, EU:C:2015:185, 37 kohta).

97 Sitä vastoin kansalliset tuomioistuimet huolehtivat siihen saakka, kunnes komissio tekee lopullisen päätöksen, yksityisten oikeuksien suojaamisesta silloin, kun SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrättyä velvollisuutta ilmoittaa valtiontuesta etukäteen komissiolle on jätetty noudattamatta (tuomio 8.12.2011, Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio 18.7.2013, P, C-6/12, EU:C:2013:525, 39 kohta ja tuomio 21.11.2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, 28 kohta).

98 Tätä varten kansallisten tuomioistuinten käsiteltäväksi voidaan saattaa asioita, joissa ne joutuvat tulkitsemaan ja soveltamaan SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käsitettä ”valtiontuki” erityisesti sen määrittämiseksi, olisiko toimenpiteen, joka on toteutettu noudattamatta SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrättyä ennakkovalvontamenettelyä, osalta pitänyt noudattaa mainittua menettelyä vai ei (tuomio 18.7.2007, Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 18.7.2013, P, C-6/12, EU:C:2013:525, 38 kohta).

99 Jos kansalliset tuomioistuimet päätyvät toteamaan, että kyseisestä toimenpiteestä olisi tosiasiallisesti pitänyt ilmoittaa komissiolle, niiden on selvitettävä, onko asianomainen jäsenvaltio noudattanut tätä velvollisuutta, ja jos näin ei ole, todettava kyseinen toimenpide sääntöjenvastaiseksi (tuomio 19.3.2015, OTP Bank, C-672/13, EU:C:2015:185, 68 kohta).

100 Niiden on nimittäin tehtävä SEUT 108 artiklan 3 kohdan rikkomisesta kaikki päätelmät kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti sekä tukitoimenpiteiden toteuttamista koskevien toimien pätevyyden osalta että tämän määräyksen vastaisesti myönnetyn rahallisen tuen takaisin perimisen osalta (tuomio 8.12.2011, Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

101 Kansallisilla tuomioistuimilla on muun muassa toimivalta toteuttaa välitoimia, jotta vältetään kilpailun vääristyminen, joka aiheutuu tuen myöntämisestä SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrätyn menettelyn keskeyttämistä koskevan velvollisuuden vastaisesti (ks. tuomio 21.11.1991, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires ja Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, C-354/90, EU:C:1991:440, 11 kohta; tuomio 11.7.1996, SFEI ym., C-39/94, EU:C:1996:285, 39, 40 ja 53 kohta ja tuomio 21.11.2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, 34 kohta). Kuten valtiontukisääntöjen soveltamisesta kansallisissa tuomioistuimissa annetun komission tiedonannon (EUVL 2009, C 85, s. 1) 58 kohdassa määrätään, silloin, kun on olemassa riski siitä, että sääntöjenvastaista tukea maksetaan kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan oikeudenkäynnin aikana, kyseinen tuomioistuin saattaa joutua määräämään välitoimia, joilla estetään sääntöjenvastaisen tuen maksaminen, kunnes pääasia on ratkaistu.

102 Sitä, onko ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa, jossa DEI moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on katsonut valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa, että kansallisen tuomioistuimen antaman välitoimia koskevan ratkaisun seurauksena ei voi olla valtiontuen myöntäminen, perusteltu, on tutkittava kaikkien näiden seikkojen perusteella.

103 Tässä yhteydessä on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa, että jos hyväksyttäisiin se, että ensimmäinen välitoimia koskeva määräys merkitsee SEUT 108 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tuen myöntämistä tai muuttamista, ”kansallinen tuomioistuin, joka – kuten käsiteltävässä asiassa – käsittelee sopimusta koskevaa asiaa välitoimimenettelyssä, olisi tosiasiallisesti ja oikeudellisesti velvollinen ilmoittamaan komissiolle ja asettamaan sen ennakkovalvontaan uusien tukien tai tukien, jotka on myönnetty voimassa olevan tuen saajana olevalle yritykselle, varsinaisten muutosten lisäksi kaikki sellaiset toimenpiteet, jotka vaikuttavat kyseisen sopimuksen tulkintaan ja täytäntöönpanoon ja jotka voivat vaikuttaa sisämarkkinoiden toimintaan, kilpailuun tai pelkästään tukien, jotka ovat periaatteeltaan voimassa olevia, tosiasialliseen kestoon tiettynä ajanjaksona, vaikka komissio ei olisi tehnyt mitään hyväksymispäätöstä tai päätöstä tuen soveltumattomuudesta sisämarkkinoille”.

104 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa eron ”uusien tukien tai tukien – – varsinaisten muutosten” ja toimenpiteiden, jotka vaikuttavat sopimuksen, jonka komissio on hyväksynyt sisämarkkinoille soveltuvana valtiontukena, tulkintaan ja täytäntöönpanoon, eli toisin sanoen ensimmäisen välitoimia koskevan määräyksen kaltaisten toimenpiteiden välillä ja on päätellyt tästä, että kansallisella tuomioistuimella, joka käsittelee asiaa välitoimimenettelyssä, ei ole velvollisuuksia, jotka kansallisilla tuomioistuimilla on yleisesti SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan nojalla.

105 On kuitenkin muistutettava, että valtiontukia koskevien sääntöjen soveltaminen perustuu yhtäältä kansallisten tuomioistuinten ja toisaalta komission ja unionin tuomioistuinten väliseen vilpittömän yhteistyön velvollisuuteen ja että tässä yhteistyössä kukin niistä toimii sille EUT-sopimuksessa osoitetun tehtävän mukaisesti. Tässä yhteistyössä kansallisten tuomioistuinten on toteutettava kaikki yleis- tai erityistoimenpiteet, joilla voidaan varmista unionin oikeudesta johtuvien velvoitteiden täyttäminen, ja pidättäydyttävä toimenpiteistä, jotka voisivat vaarantaa perussopimuksen tavoitteiden toteutumisen, kuten SEU 4 artiklan 3 kohdasta ilmenee. Kansallisten tuomioistuinten on siten erityisesti pidättäydyttävä tekemästä komission päätöksen vastaisia päätöksiä (tuomio 21.11.2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, 41 kohta).

106 Lisäksi unionin tuomioistuin on katsonut 18.7.2013 annetun tuomion P (C-6/12, EU:C:2013:525) 46 ja 47 kohdassa, että kansallisten tuomioistuinten asiana on tutkia, ettei tukijärjestelmän soveltamista koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä ole muutettu, ja että jos käy ilmi, että kyseiset muutokset ovat laajentaneet järjestelmän soveltamisalaa, saattaa olla tarpeen katsoa järjestelmä uudeksi tueksi, minkä seurauksena SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrätty ilmoitusmenettely tulee sovellettavaksi.

107 Näin ollen on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on katsonut valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa, että sillä perusteella, että kansallinen tuomioistuin, jonka käsiteltävänä on sopimusta koskeva asia, käsittelee kyseistä asiaa välitoimimenettelyssä, se ei ole velvollinen ilmoittamaan komissiolle SEUT 108 artiklan 3 kohdan nojalla ”kaikki[a] sellais[ia] toimenpite[itä], jotka vaikuttavat kyseisen sopimuksen tulkintaan ja täytäntöönpanoon ja jotka voivat vaikuttaa sisämarkkinoiden toimintaan, kilpailuun tai pelkästään tukien, jotka ovat – – voimassa olevia, tosiasialliseen kestoon tiettynä ajanjaksona”.

108 Se, että kansallisille tuomioistuimille, jotka käsittelevät asiaa välitoimimenettelyssä, annettaisiin mahdollisuus vapautua velvollisuuksista, jotka niillä on SEUT 107 ja SEUT 108 artiklalla käyttöön otetun valtiontukien valvonnan yhteydessä, johtaisi nimittäin siihen, että nämä tuomioistuimet ymmärtäisivät väärin oman toimivaltansa, jolla pyritään varmistamaan valtiontukia koskevan unionin oikeuden noudattaminen, rajat ja jättäisivät noudattamatta tämän tuomion 105 kohdassa mainittua velvollisuutta vilpittömään yhteistyöhön unionin toimielinten kanssa, ja vaarantaisi näin ollen kiistattomasti mainittujen artiklojen tehokkaan vaikutuksen.

109 Ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa on näin ollen hyväksyttävä.

110 Näissä olosuhteissa ensimmäinen valitusperuste on hyväksyttävä kokonaisuudessaan ja valituksenalainen tuomio on kumottava ilman, että on tarpeen tutkia muita valitusperusteita.

Asian palauttaminen unionin yleiseen tuomioistuimeen

111 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan unionin tuomioistuin voi silloin, kun unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisu kumotaan, joko itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen.

112 Koska unionin yleinen tuomioistuin on tässä tapauksessa tutkinut ainoastaan yhden osapuolten esittämistä perusteista, unionin tuomioistuin katsoo, ettei käsiteltävä asia ole ratkaisukelpoinen. Asia on näin ollen palautettava unionin yleiseen tuomioistuimeen.

Oikeudenkäyntikulut

113 Koska asia palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen, tämän muutoksenhakumenettelyn oikeudenkäyntikuluista on päätettävä myöhemmin.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kymmenes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Unionin yleisen tuomioistuimen 8.10.2014 antama tuomio Alouminion vastaan komissio (T-542/11, EU:T:2014:859) kumotaan.

2) Asia T-542/11 palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen.

3) Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

Allekirjoitukset